

A. TOOMUS, H. TULP

GEOGRAAFIA TÖÖVIHIK

VI KLASSILE

2. VIHIK

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS

Arch-exs.

ARH

△

2/52203

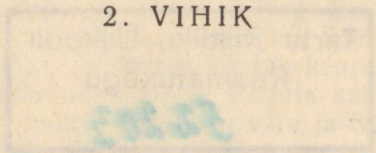
A-23916

A. TOOMUS, H. TULP

GEOGRAAFIA TÖÖVIHIK

VI KLASSILE

2. VIHIK

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1961

Kinnitatud Eesti NSV Haridusministeeriumi poolt

ARHIIVKOGU

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

52 203

A. Тоомус и X. Тульп
ЗАДАНИЯ ПО ГЕОГРАФИИ В VI КЛАССЕ
II тетрадь

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

Toimetaja M. Tihane
Kunstiline toimetaja H. Keigo
Tehniline toimetaja H. Kohu
Korrektor A. Sis as

Ladumisele antud 8. VII 1961. Trükkimisele antud 31. VII 1961. Paber 70 × 84, 1/16. Trükipoognaid 2,25.
Formaadile 60 × 92 kohaldatud trükipoognaid 2,39. Arvutuspoognaid 1,73. Trüklarv 15 000. MB-06610.
Tellimise nr. 6379.

Hans Heidemanni nimeline trükikoda, Tartu, Ülikooli 17/19. II.

Hind 5 kop. 1 AT

AASIA

Geograafiline asend ja rannajoon.

1. Võrdle atlasest olevaid Euroopa ja Aasia kaarte. Euroopa kaardil on kaugused vähendatud korda, Aasia kaardil korda. Kaspia mere ulatus põhja-lõuna suunas Euroopa kaardil on korda suurem kui Aasia kaardil.

Kui Aasia kaarti kujutada sama mõõtkavaga nagu Euroopa kaarti, siis kõik vahemaad Aasia kaardil (suureneksid, väheneksid) korda.

2. Kirjelda õpikus antud joonis nr. 2 järgi Euroopa ja Aasia võrdlevat suurust. Aasia on korda suurem kui Euroopa.

3. Kasuta õpiku teksti ja märgi kontuurkaardile Euroopa ja Aasia vaheline piir punase katkelise joonega. Kirjuta kaardile Aasiat piiravate ookeanide nimed. Märgi kaardile Beringi väin ja Suessi kanal.

4. Märgi Aasia kontuurkaardil ringikesega koht, mille koordinaadid on 85° i.-p. ja 45° p.-l. Tõmba sellest punktist jooned (peailmakaarte suunas) lähimate meredeni. Mõõda kaardimõõdu alusel joonte pikkus kilomeetrites ja kirjuta saadud arvud iga joone juurde. Võrdle andmeid õpiku joonisega nr. 4.

5. Märgi kontuurkaardile peale õpikus nimetatud poolsaarte ka Malaka poolsaar.

Mered ja saared.

1. Milliseid meresid ja väinu läbib aurik, mis sõidab Murmanskist Põhja-Jäämere kaudu Vladivostokki. Millistest suurematest saartest ja saarestikest ta möödub?

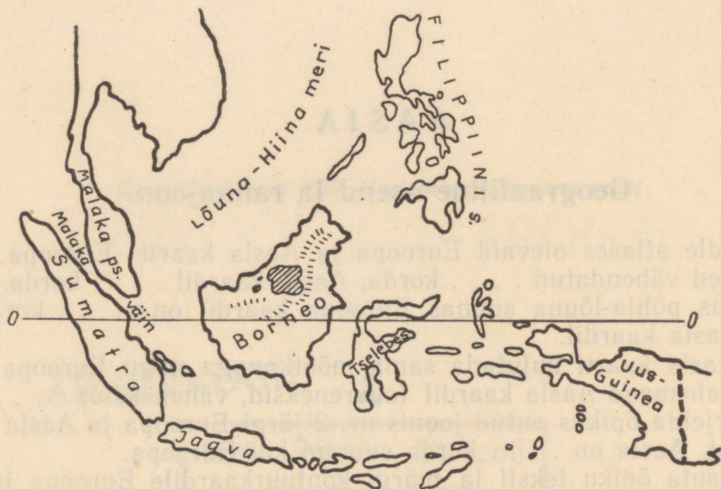
Märgi kontuurkaardile nende merede, saarte ja väinade nimed.

2. Aurik sõidab Musta mere sadamast Odessast India ookeani kaudu Vladivostokki. Milliseid meresid ja väinu ta läbib, millistest saartest möödub?

Märgi kontuurkaardile nende merede, väinade ja saarte nimed.

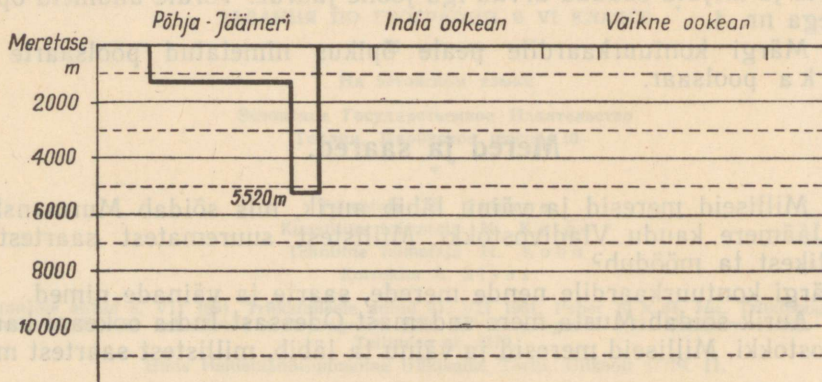
3. Õpi juuresoleva skeemi (joonis 1) järgi tundma Suur-Sunda saarte paiknemist, kuju ja nimetusi. Saarte suuruse võrdluseks on Borneo saare pindalal kujutatud samas kaardimõõdus Eesti NSV pindala.

Värvi skeemil neli Suur-Sunda saarestiku suuremat saart (Borneo, Sumatra, Jaava ja Tselebes). Leia need saared kaardil.

Joon. 1. Suur-Sunda saared.

4. Iseloomusta õpiku teksti põhjal laevaliiklust Põhja-Jäämerel.

Joon. 2. Ookeanide sügavused.

5. Kujuta joonisel 2 näidatud eeskju järgi Aasiat ümbritsevate ookeanide keskmised ja suurimad sügavused. (Põhja-Jäämeri: keskmine sügavus 1200 m, suurim sügavus 5220 m; India ookean: keskmine sügavus 4000 m, suurim sügavus 7450 m; Vaikne ookean: keskmine sügavus 4000 m, suurim sügavus 11034 m).

6. Millised geograafilised nimed Aasias on seotud tuntud maadeuurijate ja meresõitjate nimedega?

7. Kordamiseks: Täida alljärgnev tabel.

Tabel nr. 1

	Mered	Lahed	Saared	Poolsaared	Väinad
Põhja-Jäämeri					
Vaikne ookean					
India ookean					
Atlandi ookean					

Pinnaehitus.

Põhja- ja Lääne-Aasia pinnaehitus.

1. Suurim kõrgusaste Euroopa kaardil on m, Aasia kaardil m. Üle 5000 m kõrgusi kohti leidub Aasia osas.

2. Lääne-Siberi madaliku kõrgus merepinnast on m. Turaani madaliku kõrgus Kaspia mere ääres on m. Kesk-Siberi kiltmaa kõrgus 65° p.-l. 100° i.-p. on m.

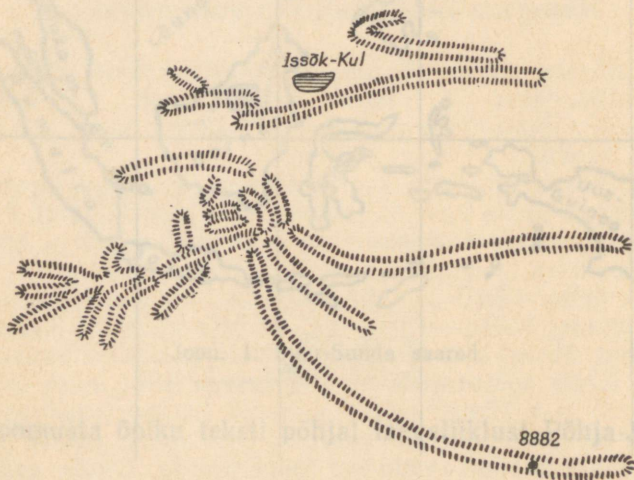
3. Tähistä värvidega kontuurkaardil Põhja- ja Lääne-Aasia pinna-mood, kasutades järgmist lihtsustatud värvideskaalat: alamik — tume-roheline, madalik — roheline, keskmised ja kõrgemad alad (üle 200 m)

— helepruun. Mäestikud märgi tugeva pruuni joonega, kusjuures noored mäed pideva, vanad katkelise joonega, mäetipud musta punktiga, selle juurde kirjuta kõrgus meetrites.

Sise-, Ida- ja Lõuna-Aasia pinnaehitus.

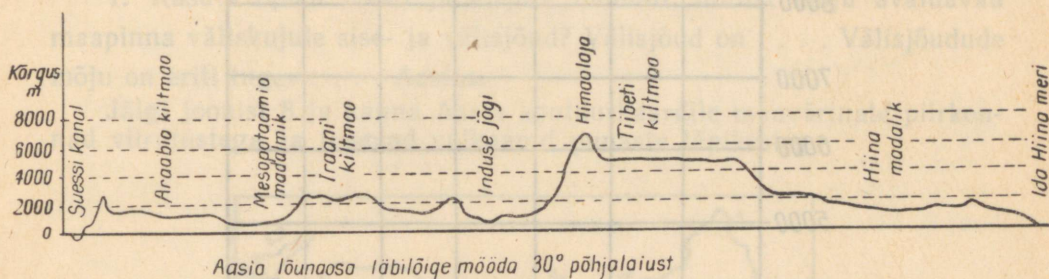
1. Märgi kontuurkaardile Sise-Aasia mäestike kõrgemad tipud.

2. Joonis 3 kujutab skeemi Pamiiri mägismaast ja sellest lähtuvaist mäeahelikest. Värv skeem, võrdle seda kaardiga ja kirjuta skeemile nimed: Pamiir, Himaalaja, Tjan-San, Kunlun, Hindukuš ja Tiibet.

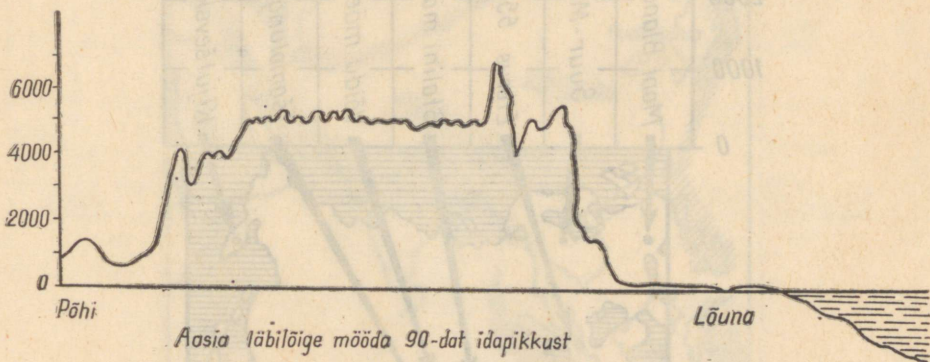
Joon. 3. Pamiiri mäesõlme skeem.

3. Võrdle Aasia profiili (joonis 4) Aasia kaardiga 30° p.-l. joonel. Värv i joonis.

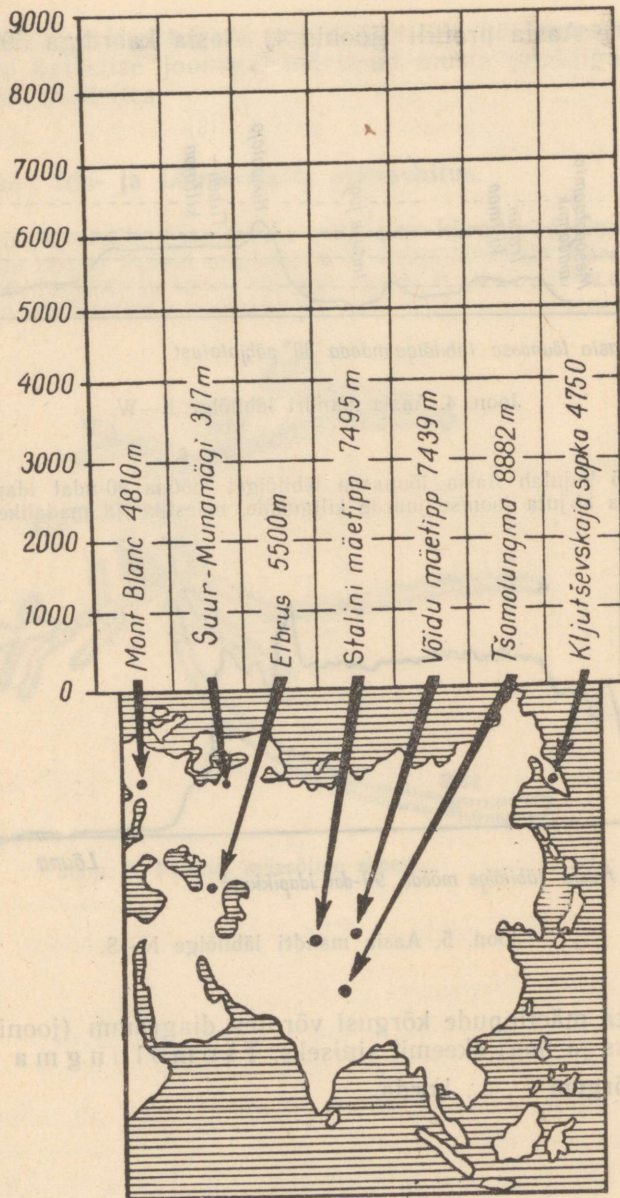
Joon. 4. Aasia mandri läbilõige E—W.

4. Joonis 5 kujutab Aasia lõunaosa läbilõiget mööda 90-ndat idapikkust. Võrdle seda kaardiga ja kirjuta joonise juurde kiltmaade, mäestike ja madalike nimed.

Joon. 5. Aasia mandri läbilõige N—S.

5. Joonista mäetippude kõrgusi võrdlev diagramm (joonis 6). Värv i tulbad pruuniks ja meri skeemil siniseks. Tš o m o l u n g m a on Suurest Munamäest kõrgem korda.

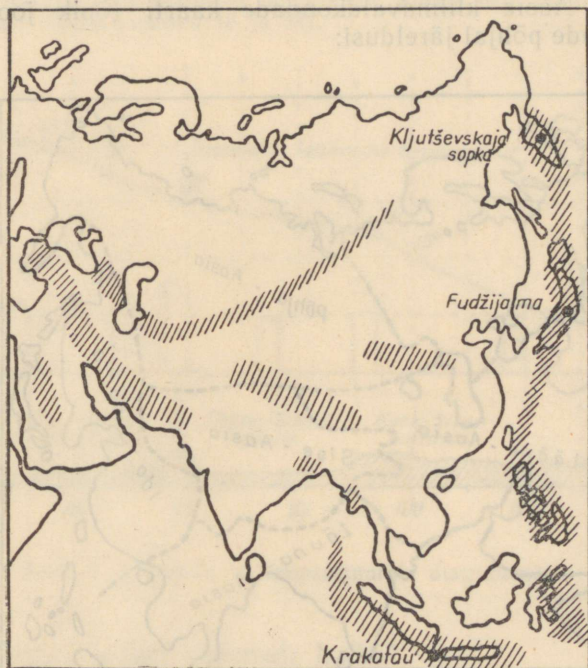

Joon. 6. Diagramm mägede kõrgusest.

Vulkaanid ja maavärinad. Maavarad.

1. Kasuta õpiku teksti ja kirjuta lühidalt, millist mõju avaldavad maapinna väliskujule sise- ja välisjõud? Välisjõud on Välisjõudude mõju on eriti tugev Aasias.

Jälgi joonist 8 ja kanna Aasia kontuurkaardile maavärinate piirkonnad viirutustega ja tegevad vulkaanid punaste täpikestega.

Aasia maavärinate piirkonnad ja tegevad vulkaanid

Joon. 7. Seismilised alad.

2. Vaata kaardilt, milline on pinnaehitus vulkaanide ja maavärinate piirkondades.

Kliima.

Põhja- ja Lääne-Aasia kliima.

1. Märki joon. 14 punase pliiatsiga ekvaator, põhja-polaarjoon ja põhja-pööriljoon. Kirjuta kaardi paremale äärelle vastavasse lahtrisse Aasia soojusvöötmete nimed.
2. Suurem osa Aasiast kuulub vöötmesse.
3. Võrdle Aasia kliimavaldkondade kaarti (õpik joon. 57) jooni-sega 9. Tee nende põhjal järeldusi:

Aasia kliima piirkondade skeem

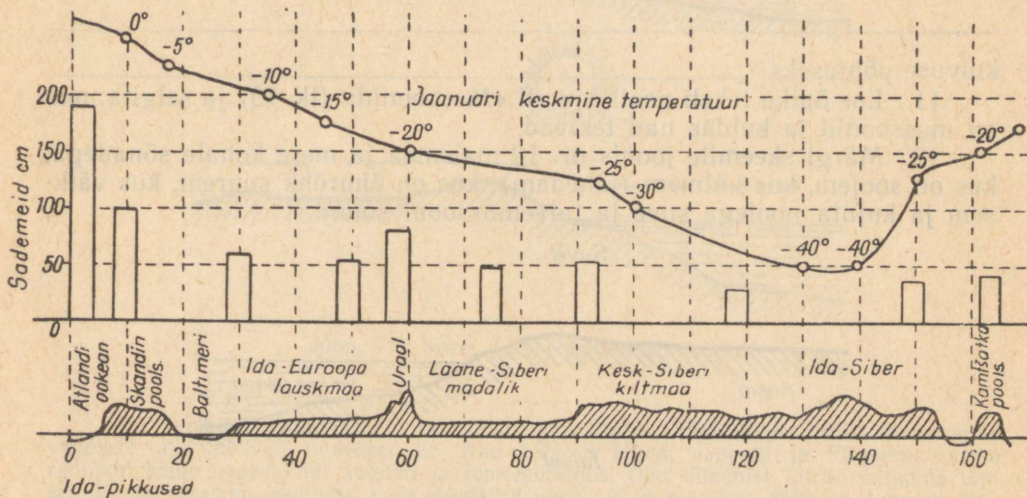
Joon. 8. Aasia kliimapiirkonnad.

Põhja-Aasias on Põhja-Jäämere rannikul kliima,
Siberis kliima.

4. Leia Verhojanski ja Eesti NSV juuli- ja jaanuarikuu keskmiste temperatuuride vahe. Verhojanskis on juulikuu temperatuur kraadi, jaanuaris kraadi, nende vahe kraadi. Võrdluseks: Eesti NSV-s on temperatuuride vahe kraadi.

5. Märki joonisel 13 Verhojanski piirkond ruuduga ja kirjuta sellesse piirkonna madalaim temperatuur.

6. Joonis 10 kujutab kliimatingimusi Euroopas ja Aasias 60-ndal põhjalaiusel. Värvü sademete hulka kujutav diagramm. Võrdle diagrammil kujutatud sademete andmeid Euroopa ja Aasia sademete kaardiga (õpiku joonised 20 ja 56). Jaanuari keskmised temperatuurid on diagrammile märgitud numbritega. Võrdle neid jaanuari isothermidega 60-ndal põhjalaiusel (õpiku joonised 18 ja 54).

Joon. 9. Sademete ja temperatuuride diagrammid.

Kuidas mõjutab reljeef sademete hulka?

Kuidas muutuvad jaanuarikuu keskmised temperatuurid ja sademete hulk lääne-ida suunas? Põhjenda nende kliimaelementide muutumisi.

7. Vasta ülesande nr. 3 eeskujul, milline on Lääne-Aasia kliima üldiseloolum? Mis põhjustab kliima kuivust Lääne-Aasias?

Sise-, Ida- ja Lõuna-Aasia kliima.

8. Vasta ülesande nr. 3 eeskujul:

Sise-Aasia kliima on põhjaosas

lõunaosas (Tiibeti kiltmaal)

9. Sise-Aasia kliimat iseloomustab

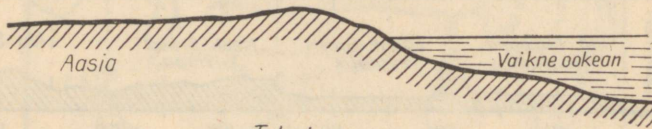
10. Tiibeti kiltmaal on külma ja karmi kliima põhjuseks

kuivuse põhjuseks

11. Loe õpiku teksti pealkirja all «Mussoonid» (lk. 79) ja selgita, mis on mussoonid ja kuidas nad tekivad.

12. Märgi skeemile joonis nr. 10 maismaa ja mere kohale sõnadega, kus on soojem, kus külmem (jahedam), kus on õhurõhk suurem, kus väiksem ja kujuta noolega suve ja talvemussooni suund.

Suvel

Talvel

Mussoon Ida-Aasias

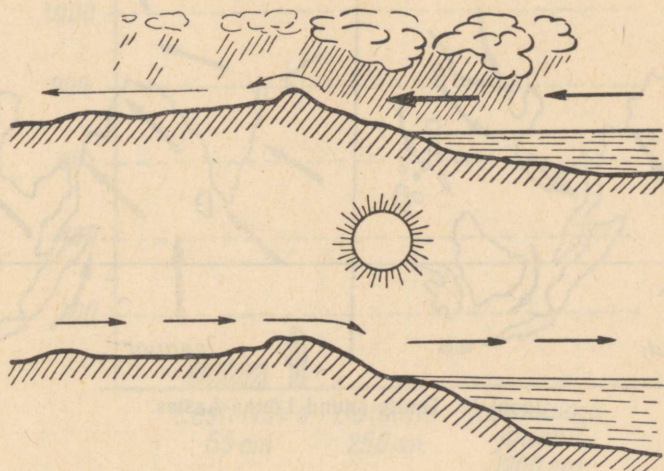
Joon. 10. Mussoon Ida-Aasias.

13. Kirjelda joonis 11 põhjal, kuidas mõjub suve-, kuidas talvemussoon kliimale. Märgi joonisele mussooni nimetus.

Suvel avaldub rannikul (mere, mandri) mõju, temperatuur on (kõrgem, madalam) kui sisemaal, sademeid on

Talvel avaldab mõju, temperatuur,
sademeid

Ida-Aasia kliimat mõjutab merehoovus.

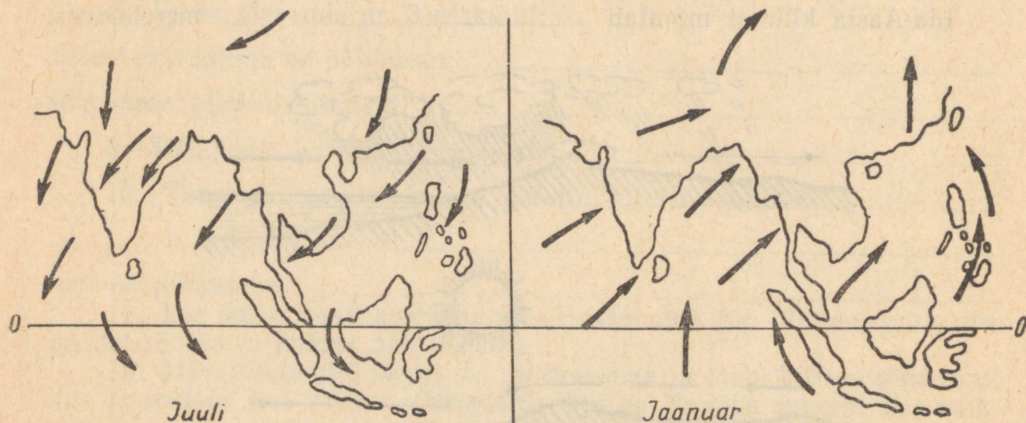
Joon. 11. Suve- ja talvemussooni mõju.

Taifuunid. Sõna taifuun tähendab hiina keeles «väga tugev tuul». Mussoonide vahetuse ajal tekivad tuulekeerised. Nad tekivad Hiina, Jaapani ja Filippiini saarte rannikul kõige sagedamini augusti ja septembrikuus. Ohu liikumise kiirus taifuunis tõuseb 50—60 meetrini sekundis, kuid mõnikord isegi 100 m/sekundis (360 km tunnis). Taifuunid tekitavad merel hiigellainetuse, mis võib kaljudele paisata isegi ookeaniaurikuid. Rannikule pörkuvad lained teevad seal hävitustööd. Maismaal hävitab tuulekeeris kerged puumajad ja tekitab suuri kahjustusi ka linnades. Tuul rebib taimedelt lehed ja oksad ning juurib üles paarisaja-aastasi puid. Kuna taifuuni saadavad ägedad paduvihmad, tekib jõgede ääres üleujutusi. Tugev taifuun hävitab kõik ettejuhtuva, sageli hukkab inimesi.

14. Tee ülesande nr. 3 eeskujul kokkuvõtte Ida-Aasia kliimast: Ida-Aasia põhjapoolse osa kliima on,
..... talvega; lõunapoolses osas on,
..... kliima.

15. Ülesande nr. 3 eeskujul tee kokkuvõtte Lõuna-Aasia kliimast: Lõuna-Aasia mandriosas on kliima,
talvega. Suur-Sunda saartel

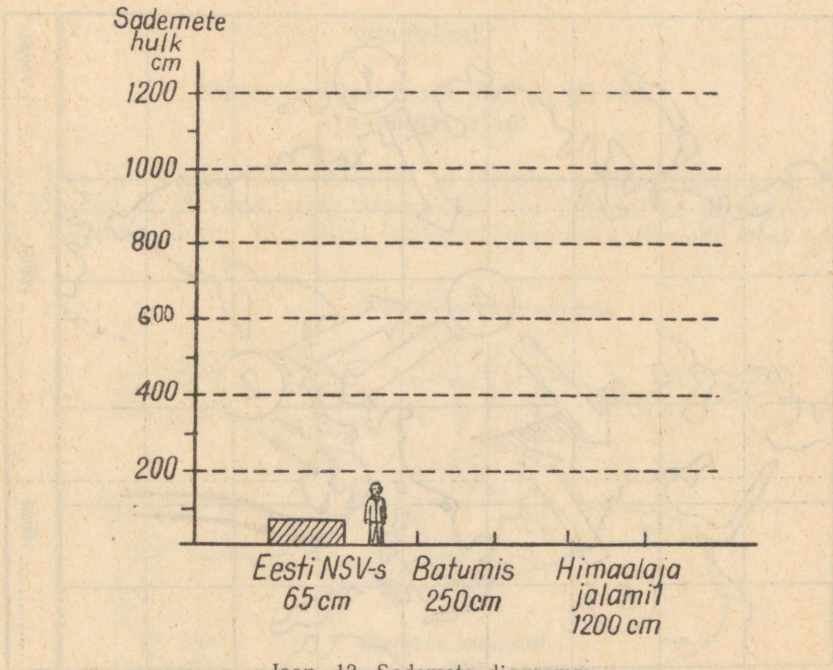
16. Jälgi joon. 12 tuulte suunda Lõuna-Aasias. Värvil skeemil meri siniseks, maismaa kollaseks.

Joon. 12. Tuulte suund Lõuna-Aasias.

Suvelmussoon Indias. Suvine mussoon algab India läänerannikul aprillis või mais. Esiialgu muutub tuule suund. Tuulelipp teeb tihti täisringe. Muutlik tuul kestab mõned nädalad, kuni viimaks jääb valitsema edelatuul. See ennustab ägeda suvelmussooni lähenemist. Tugev tuul tekitab ookeanil kõrgeid laineid, mis pikkade veevallidena lähenevad rannale. Baromeeter langeb kiiresti. Tekivad tohutud äikesepilved ja lakkamatu kõue-mürina ja välgu saatel algab vihmasedu, mille ägedust parasvööndi elanikud ei oska kujutleda. Tugev tuul kisub lainete harjadelt õhku suuri veepiisku, mässava ookeani pinnal pöörlevad vesipüksid. Vihma langeb alla veevooludena. Jõgede veetase tõuseb ühe ööga kuni 10 m. Tekivad üleujutused. Suvelmussoon võimutseb.

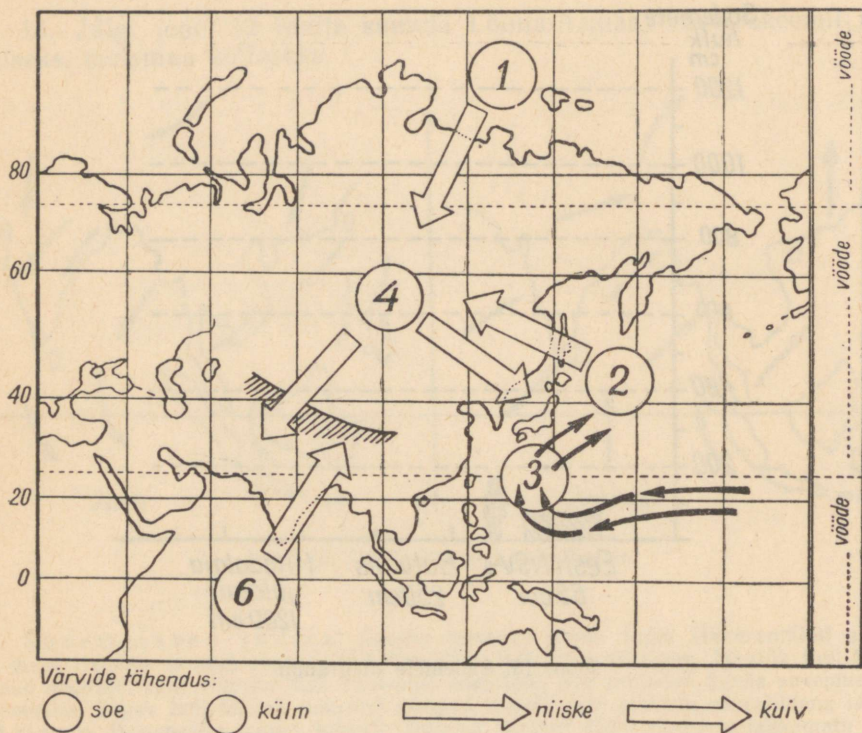
Ägedad vihmasedud kestavad püsivalt kuni kuu aega, siis selgib taevast, kuid vihmasedude võimalus jääb püsima. Suvelmussoonile kaasneb alati vihmasedu — vastand talvi-sele kuivale kirdemussoonile.

Joon. 13. Sademete diagramm.

17. Milline on joon. 14 märgitud kliimategurite mõju Aasia kliimale? (külm, soe; kuiv, niiske)

1. Põhja-Jäämeri
2.
3.
4.
5.

Joon. 14. Aasia kliimategurid.

Värvi külma põhjustava teguri märk (ring) ja nool siniseks, soojendavad tegurid punaseks. Kui kliimategur põhjustab niiskust, tee vastava noole pea roheliseks, kui kuivust — kollaseks.

18. Vaatle joonist nr. 14, kirjelda seda ja leia kliimategurid, mis soodustavad nii erinevate tingimuste kujunemist Aasias.

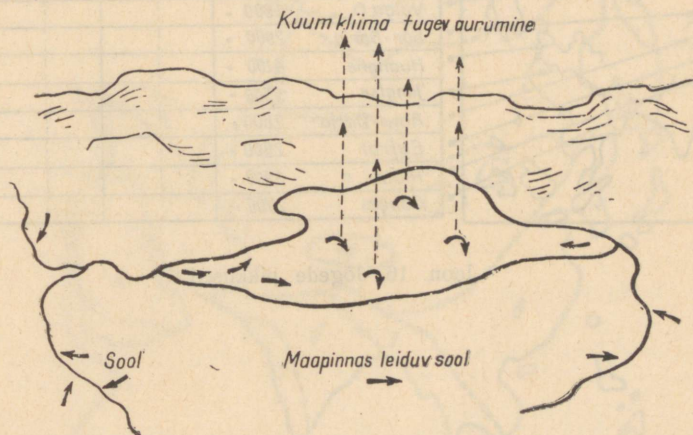
19. Millised erinevused on mussoonkliimal Ida- ja Lõuna-Aasias? Mis neid erinevusi põhjustab?

20. Kujuta antud sademetehulgad diagrammina.

Siseveed.

Põhja- ja Sise-Aasia jõed ja järved. Äravooluta alad.

1. Loe läbi õpiku tekst lk. 80/81 ja kirjuta, milline tähtsus on Põhja-Aasia jõgedel ja järvedel ning äravooluta ala jõgedel ja järvedel?
2. Kirjelda joonis 15 põhjal, miks väljavooluta järvede vesi on soolane?

Joon. 15. Soolajärve skeem.

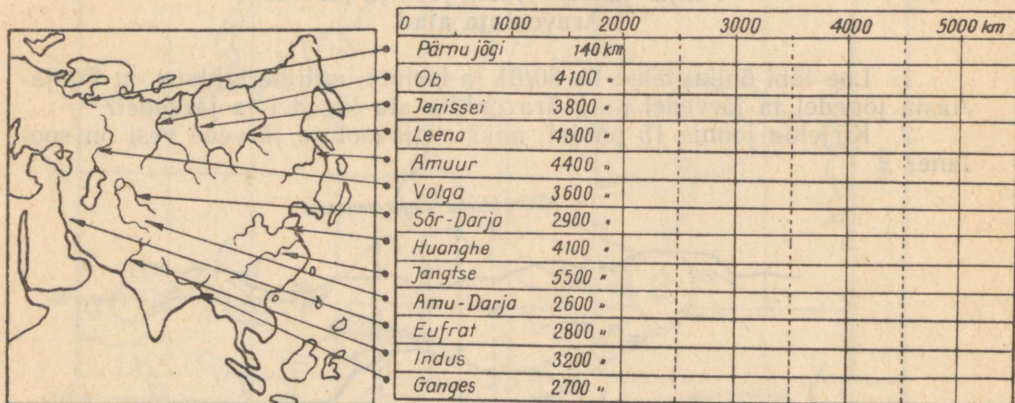
3. Joonista läbivooluga järve skeem ja selgita, miks läbivooluga järve vesi ei ole soolane.
4. Miks suubuvad suured lisajõed Jenisseisse ainult paremalt kaldalt?
5. Miks Amu-Darja ja Sõr-Darja jõgedel kesk- ja alamjooksul lisajõed puuduvad?

Ida- ja Lõuna-Aasia jõed.

6. Missugustesse meredesse voolavad Aasia jõed?
Missugused Aasia jõed ei suubu ookeanidesse?

TRU Raamatukogu

7. Joonista jõgede pikkust võrdlev diagramm (joonis 16) ja värvi jõgesid kujutavad horisontaaltriibud siniseks.

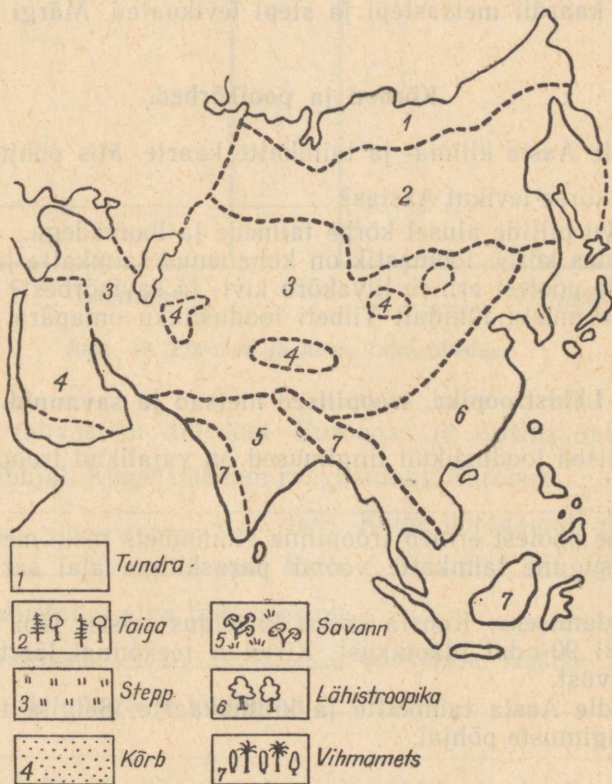

Joon. 16. Jõgede pikkused.

Looduslikud vööndid.

Tundra, metsavöönd ja stepp.

1. Märki joonisel 17 tundravöönd vastava tingmärgiga (värviga).

Joon. 17. Aasia vööndid.

2. Võrdle tundra kirjeldusi õpikus lk. 37/38 ja lk. 84.

3. Meenuta kliimatingimusi Põhja-Aasias. Kuidas on tundra taimed kohanenud karmi kliimaga?

Kuidas on kohanenud loomad?

4. Võrdle õpikus jooniseid 57 ja 60. Millises kliimavöötmes paikneb taigavöönd?

5. Tutvu Aasia taigas sageli esinevate taimede ja loomadega.

6. Leia taimkatte kaardil Aasia sega- ja lehtmetsade alad.

7. Märgi kontuurkaardile joonis 17 Aasia metsade vöönd.

8. Leia kaardil metsastepi ja stepi levikualad. Märki need kontuurkaardile.

Kõrbed ja poolkõrbed.

9. Võrdle Aasia kliima- ja taimkatte kaarte. Mis põhjustab laialdast kõrbe ja poolkõrbe levikut Aasias?

10. Tutvu piltide alusel kõrbe taimede ja loomadega.

11. Kuidas kõrbe loomastik on kohanenud taimkatte ja kliimaga.

12. Mille poolest erineb liivakõrb kivi- ja savikõrbest?

13. Iseloomusta lühidalt Tiibeti looduslikku omapära.

Lähistroopika, troopilised metsad ja savannid.

14. Millised looduslikud tingimused on vajalikud troopiliste metsade levikuks?

15. Mille poolest erineb troopiline vihmamets meie metsadest?

16. Missugune taimkatte vöönd paraskliima alal sarnaneb savanniga?

17. Kordamiseks: Koosta kodus kirjeldus reisist läbi Aasia põhjast lõunasse, piki 90-ndat idapikkust. Kirjelda teekonnal läbitud loodust ja inimese tegevust.

18. Võrdle Aasia taimkatte ja kliimakaarte. Selgita taimkatte levikut kliimatingimuste põhjal.

Aasia rahvastik.

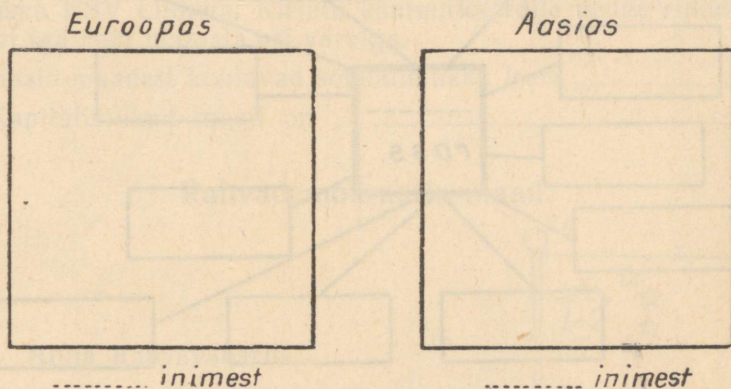
1. Maailma rahvad jagunevad rassi, nimelt

Euroopa rahvad kuuluvad rassi.

Aasias esineb rass.

2. Arvuta Aasia rahvastiku keskmine tihedus.

3. Joonesta diagramm Euroopa ja Aasia keskmisest rahvatihedusest ühel ruutkilomeetril (joonis 18). (Inimeste arv märgi punktikestega.)

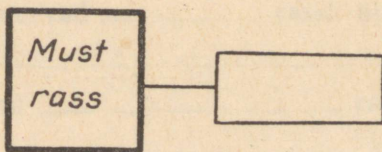
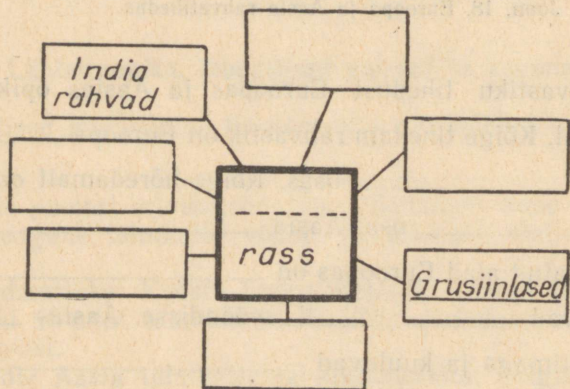
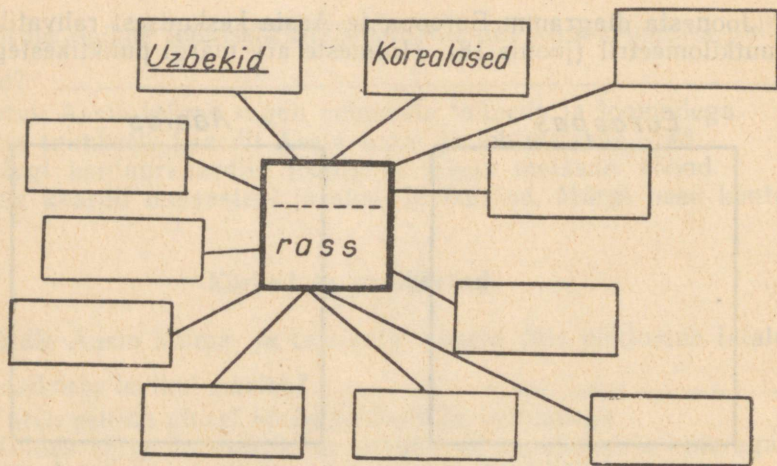

Joon. 18. Euroopa ja Aasia rahvatihedus.

4. Võrdle rahvastiku tihedust Euroopas ja Aasias õpiku kaartide joon. 34 ja 71 põhjal. Kõige tihedam rahvastik on Euroopa osas, Aasia osas. Kõige hõredamalt on asustatud Euroopa osa, Aasia osa.

Hõredalt asustatud alad Euroopas on kliimaga ja kuuluvad vööndisse. Aasias kliimaga ja kuuluvad vööndisse.

5. Koosta õpiku lk. 97—99 materjali põhjal skeem Aasias rahvaste jagunemisest rasside järgi (joon. 19). NSV Liidu rahvad kriipsuta alla. Leia kaardil, kus need rahvad elavad.

Joon. 19. Aasia rahvad.

Aasia poliitiline kaart.

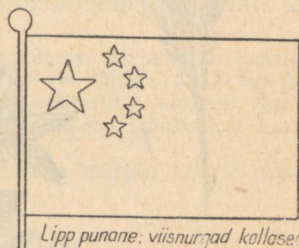
1. Märki kontuurkaardile kõigi nende Aasia riikide piirid, mis puutuvad kokku NSV Liiduga. Kirjuta kontuurkaardile nende riikide nimed. Värv iga riigi maa-ala eri värviga.

2. Aasia maadest kuuluvad sotsialistlikku leeri

3. Kapitalistlikud maad on

Rahvademokraatia maad.

Hiina Rahvavabariik.

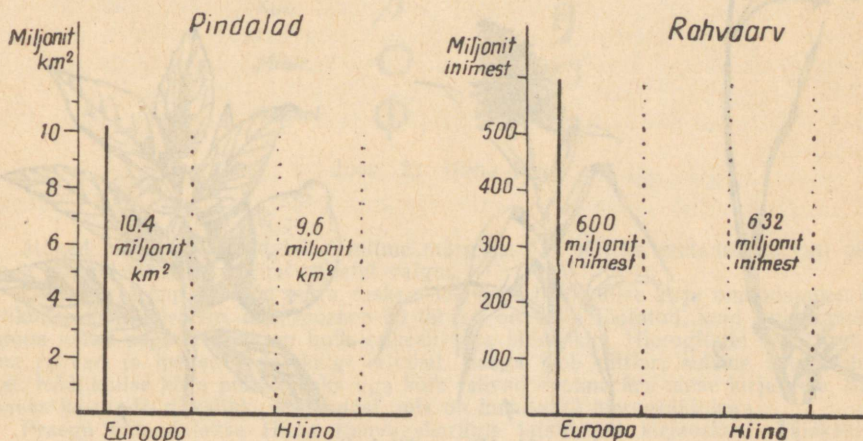

Lipp punane, viisnurjad kollased

Hiina Rahvavabariik on sotsialistlik maa, mille pindala on

Rahvaarv Pealinn

1. Joonista diagramm kogu Euroopa ja Hiina Rahvavabariigi pindalade ja rahvaarvu võrdlemiseks.

Joon. 20.

Joon. 21. Hiina põllukultuure.

Hiina rahvaarv kasvab kiiresti. Kümneliikmelised perekonnad on üsna tavalised. Elatustaseme tunduv tõus rahvavõimu aastail loob lahedad elutingimused.

2. Kasuta alljärgnevate ülesannete täitmiseks Aasia looduslike võõndite ja kliimakaarte.

Missuguseid kliimalisi erinevusi esineb Hiina ulatuslikul territooriumil?

Kirjelda looduslikke võõndeid Hiina eriosades.

3. Märgi kontuurkaardile Hiina tähtsamad jõed, maavarad ja linnad.

4. Tutvu Hiina põldudel kasvatatavate kultuurtaimedega (joonis 21).

Hiina kiri. Hiina on vanemaid kultuurimaid maailmas. Kirjamärke kasutasid hiinlased juba 4000 a. eest. Hiina kirjamärgid (hieroglüüfid) ei tähista häälikuid nagu meie tähestik, vaid sõnu ning isegi lauseid. Täielik hiina «tähestik» koosneb kuni 50 tuhandest märgist. Tänapäeval on kirja lihtsustatud. Hiina ajalehe trükkimisel kasutatakse üle 1000 erimärgi.

Hiina kirjamärgid on välja kujunenud joonistest, millega märgiti asjade nimesid või mõisteid.

Mõiste	Endinemärk	Praegu kasutatav märk
Päike		
Mäestik		
Puu		
Kuu		
Müür		
Keskel		

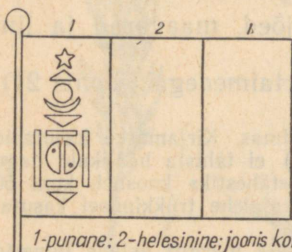
Joon. 22. Hiina kiri.

Mõned mõisted väljendatakse mitme märgiga. Nii näiteks asetades kõrvuti päikese ja kuu märgid tähistab see uut mõistet valgus.

Hiina kirja õppimine on palju raskem kui meie häälikulise kirja omandamine. Hiina häälikulise kirja süsteem, mis koosneb 30 tähest, on välja töötatud, kuid selle kasutusele võtmine võtab aega. Hiinas on hulk erikeeli, aga ühine kiri. Hieroglüüfe kasutavad kõik Hiina rahvad ja loevad seda, kuigi eriviisil. Seega loob piltkiri sideme kõigi rahvaste vahel. Häälikulise kirja puhul peaks aga kõik rahvad õppima ära ühise kirjakeele. Samuti ei saaks kasutada rikkalikku kirjandust, mis on kirjutatud hieroglüüfidega.

Praegu omandatakse Hiina Rahvavabariigis laialdaselt kirjaoskust. Täiskasvanud ja noored õpivad lihtsustatud hieroglüüfe.

Hiina müür. 3. sajandil enne meie ajaarvamist levis Hiina madalikul põlluma-
 jandus. Põlluharijaid häirisid rändavate karjakasvatajate (mongolite) suguharud. Rahu-
 liku töö kaitseks hakati riigi loodepiirile ehitama kõrget müüri. Tänapäevani on säilinud
 mitmetuhande kilomeetri pikkune müür. Müür on 10 m kõrge, paksus alt on 8 m, ülalt
 5 m. Iga 100 meetri järele kerkivad müürist 13 m kõrgused tornid. Hiina müüri ehitamine
 oli hiiglasliku mahuga töö, müür ehitati mitme sajandi vältel. Töödest on osa võtnud
 umbes 2 miljonit inimest. Praegu taastatakse müüri kui ajaloolist ehitust.

1-punane; 2-helesinine; joonis kollane

Mongoolia Rahvavabariik.

Pindala on Rahvaarv Pealinn

1. Kirjelda lühidalt Mongoolia pinnavorme, kliimat, siseveestikku ja
 taimkatet. Kasuta abiks vastavaid kaarte.

2. Võrdle Mongoolia ja Eesti NSV rahvatihedust järgmiste and-
 mete alusel: Mongoolia 1,5 milj. km², 1 milj. elanikku; Eesti NSV 4500 km²,

1,2 milj. elanikku

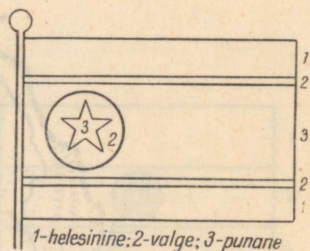
Kariloomade arvult ühe elaniku kohta on Mongoolial esikoht kogu
 maailmas. Kõrbekarjamaadel ei taastu rohukate samal aastal uuesti, see-
 tõttu liiguvad karjad laialdastel maa-aladel, mis ühismajandite vahel on
 jaotatud. Karjased elavad kergetes vildist telkides — jurtades. Talvel võib
 esineda mõnikord lumikate või kiilasjääd, mis takistab loomadel toidu
 kättesaamist.

Varem hävis seetõttu palju karja. Mongoolia rahvavõimu ajal on ehi-
 tatud loomadele talviseid varjualuseid, varutakse talveks sööta, rajatakse
 loomade jootmise kohti ning on asutatud hulk loomaarstipunkte.

Põllundus ja aiandus on Mongoolias võimalik kunstliku niisutuse
 kaasabil.

Mongoolias on maavaradest kivisütt, naftat, kulda, vääriskive, ja
 soola. Suurt tähelepanu pööratakse maavarade kaevandamisele ja töös-
 tuse arendamisele. NSV Liidu abiga ehitatakse elektri jaamu ja kümneid
 tehaseid. 1961. aastal alanud viisaastakul kahekordistub Mongoolia töös-
 tustoodang.

Korea Rahvademokraatlik Vabariik.

Pindala on Rahvaarv

Pealinn

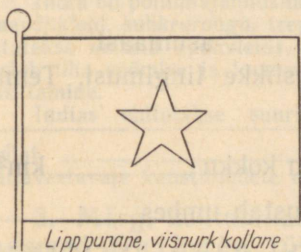
1. Märgi kontuurkaardile Korea pealinn, ümbritsevad mered ja naaberriigid. Kirjelda ta asendit.

2. Sotsialistlikku leeri kuuluv Korea Rahvademokraatlik Vabariik tekis Korea poolsaare lõunaosa, Lõuna-Korea kuulub kapitalistlikku leeri. Ta on okupeeritud poolt.

3. Kirjelda kaartide põhjal Korea looduslike tingimusi. Korea loodusrikkusteks on

4. Koreas toodetakse

Kultuurtaimedest on tähtsamad

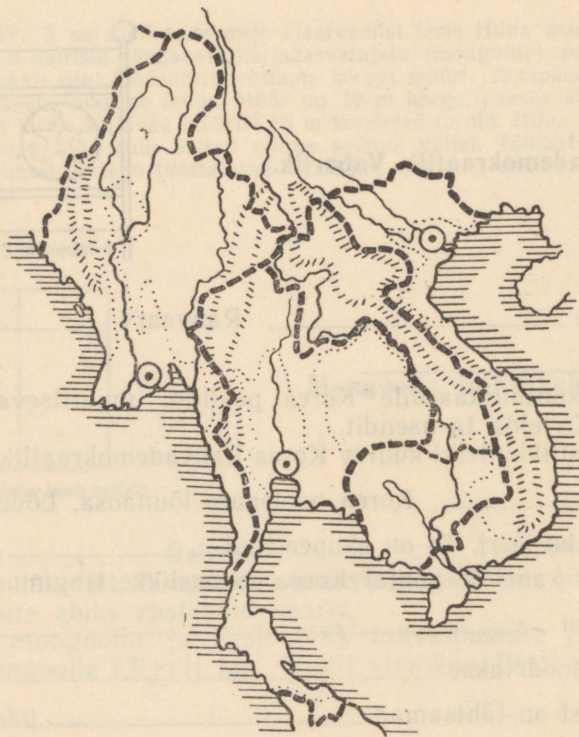

Vietnami Demokraatlik Vabariik.

Pindala on Rahvaarv

Pealinn

1. Tähistä kontuurkaardil joon. 23 Vietnami piir, naaberriigid ja pealinn.

Joon. 23.

Vietnam moodustus endisest asumaast.

2. Kirjelda kaartide põhjal Vietnami looduslikke tingimusi. Tema loodusrikkusteks on

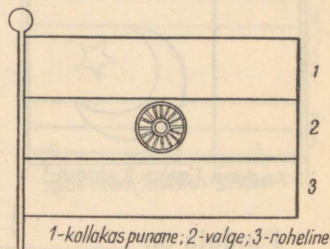
Kokkuvõte: Aasia sotsialismimaade pindala on kokku km².

Elanike arv milj. in. Pindala moodustab umbes

osa Aasia pindalast ja osa rahvastikust. (NSV Liidu Aasia osa pindala on 17 milj. km² ja seal elab 50 milj. inimest.)

Kapitalistlikud maad.

India.

Pindala on Rahvaarv

Pealinn

1. Milliste Euroopa riikide pindalad annavad kokku umbes nii suure maa-ala nagu India? Kui palju on neis Euroopa riikides elanikke?

2. Iseloomusta India looduslikke tingimusi. Milline on India pinnaehitus, kliima ja taimkate? Millised on India tähtsamad maavarad?

India loodusrikkused on

India on vana kultuurimaa. Ammu, enne meie ajaarvamise algust tunti siin põlluharimist ning mitmesuguseid käsitöid. Hästi arenenud on India ehituskunst ja kiri.

Keskajal tundsid eurooplased Indiat kui imede ja suurte rikkuste maad. Mereteede otsinguil Indiasse tehti tähtsad maadeavastused. Üks vanimaid kirjeldusi India kohta on koostatud vene ränduri Afanassi Nikitini poolt, kes 15. sajandi keskpaiku reisib Indiasse.

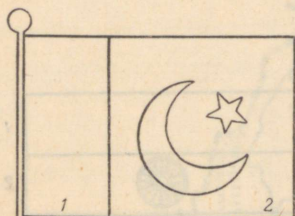
India on põllumajanduslik maa. Siin kasvatatakse riisi, puuvilla, džuuti (India kanep), maapähkleid, suhkruroogu, teepõõsast, kohvi, kautšuktaimi, kakaod jt. Kariloomadest kasvatatakse veiseid (pühvleid), keda kasutatakse veoloomana. India usund — hinduism keelab liha söömise ja loomade surmamise. India kuivematel aladel on vajalik kunstlik niisutamine.

Indias ehitatakse suuri elektrijaamu ja tehaseid. Tehaste rajamisel abistab

Indiat

Väljaveetavate kunstitoodete eest saadav sissetulek kasutatakse üldiseks ülesehitustööks.

3. Märgi kontuurkaardile India suurimad linnad ning tähtsamad sadamad **K a l k u t a** (üle 5 milj. el.) ja **B o m b a y** (3 milj. el.).

1-valge; 2-roheline; joonis valge

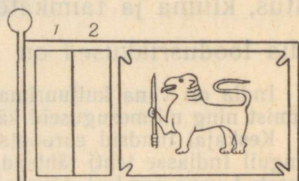
Pakistan.

Pindala on Rahvaarv

Pealinn

1. Tähistä kontuurkaardil Pakistani Vabariigi piirid ja pealinn.
2. Pakistan koosneb ja osast. Millised looduslikud erinevused on kummalgi osal?
3. Pakistanis elanikkond tegeleb põhiliselt

Pakistani valitsus on sidunud end Ameerika imperialistidega ja ajab agressiivset poliitikat sotsialistliku leeri maade ja rahuarmastava India vastu.

Äär kollane; 1-heleroheline; 2-oranž
kollane lõvi lillal põhjal

Tseilon.

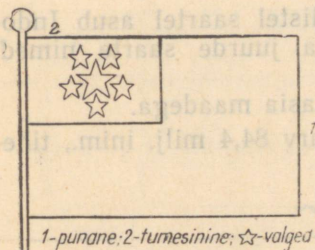
Pindala on Rahvaarv

Pealinn

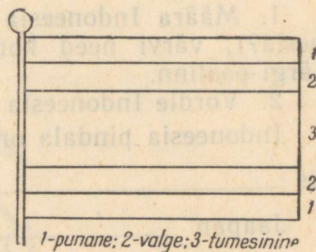
1. Tseilon asub Ta kuulub
2. Tähistä kontuurkaardil Tseiloni pealinn
3. Kirjelda Tseiloni looduslikke iseärasusi ja ta loodusrikkusi.

Tseilonist veetakse välja

4. Kokkuvõte: India, Pakistan ja Tseilon moodustasid enne Teist maailmasõda
- ühise nimega

1-punane; 2-tumesinine; ☆-valged

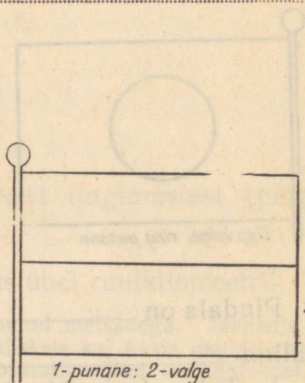

1-punane; 2-valge; 3-tumesinine

Birma. Tai.

1. Birma pindala on Rahvaarv Pealinn
 - Tai pindala on Rahvaarv Pealinn
- Mõlemad riigid asuvad
2. Märgi mõlemad riigid kontuurkaardile joon. 23.
 3. Tähistä nimedega nende pealinnad. Riigikorrald on Birma
 - Tai
 4. Kirjelda kaartide põhjal Indo-Hiina poolsaare looduslikke tingimusi.
 5. Indo-Hiina poolsaare loodusrikkusteks on
- välja veetakse

Indoneesia Vabariik.

1-punane; 2-valge

- Pindala on Rahvaarv
- Pealinn

1. Määra Indoneesia Vabariigi piirid (millistel saartel asub Indoneesia?), värvi need kontuurkaardil ja kirjuta juurde saarte nimed. Märki pealinn.

2. Võrdle Indoneesia rahvatihedust teiste Aasia maadega.

Indoneesia pindala on 1,5 milj. km², rahvaarv 84,4 milj. inim., tihedus in. km².

Jaapan

Hiina

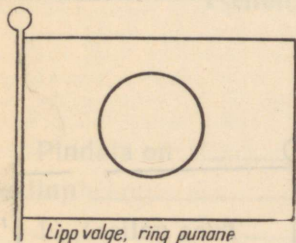
India

Indoneesia on ebaühtlase asustusega. Üle poole rahvastikust asub Jaava saarel (350 in. km²-l).

3. Millised on Indoneesia maavarad ja muud loodusrikkused?

Indoneesias on palav ja niiske troopiline kliima. Siin kasvavad hästi riis, kautšuk, suhkruroog jt. Neid kasvatatakse istandustes. Troopilistes metsades aga leidub kallihinnalisi puuliike ja vürtstaimi (nelk, pipar, kaneel, vanilje).

Indoneesia elanikkond elab külades, mis koosnevad väikestest puust või bambusest ehitatud majakestest. Majad asuvad kõrgetel vaiadel (kaitse kiskjate vastu). Majade ümber on kookospalmid ja aiad troopiliste kultuuridega.

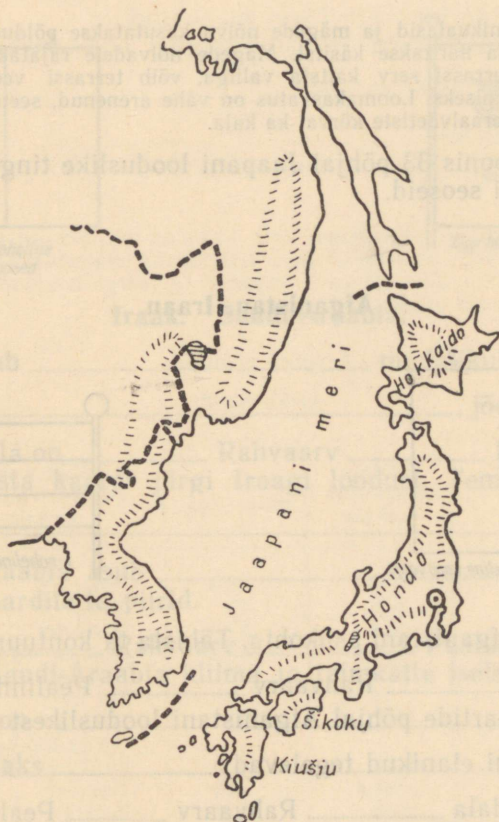

Jaapan.

Pindala on Rahvaarv

Pealinn

1. Tutvu joon. 24 põhjal Jaapani saarte nimedega. Märki skeemile Jaapani naaberriikide nimed.

Joon. 24.

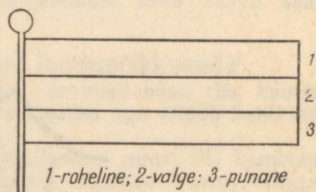
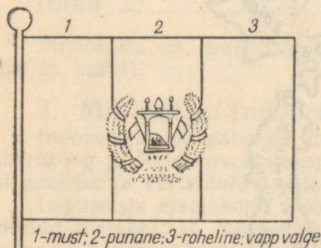
2. Tee lühike kokkuvõte Jaapani looduslikest tingimustest (pinnaehitusest, kliimast, taimkattest, maavaradest).
3. Võrdle Jaapani ja Inglismaa asendit.
4. Leia Jaapani keskmine rahvastiku tihedus ühel ruutkilomeetril.

Jaapani saarte pinnaehitus on mägine. Mäed on kaetud metsadega. Jaapanis on tegevaid vulkaane ja esineb tihti maavärinaid. Kliima on niiskem kui Aasia mandri rannikul, sest ka talvine mussoon puhub üle Jaapani mere. Mäestiku jõed on hüdroenergia rikkad. Maavaru on mitmesuguseid, kuid hulgalt vähe. Jaapanit ümbritsevad mered on väga kalarikkad ja meri moodustab loomuliku veete rannikul asuvate linnade vahel. Jaapan toodab palju riidet (puuvilla, siidi, kunstiidi). Arenenud on masinaehitus, keemiatööstus ning käsitöö.

Madalamaid rannikualasid ja mägede nõlvu kasutatakse põldudena. Maad on talupoegadel vähe ja seda haritakse käsitsi. Mägede nõlvadele rajatakse põllud astmetena (terrassidena). Kui terrassi serv kaitsta valliga, võib terrassi veega üle ujutada ja kasutada riisi kasvatamiseks. Loomakasvatus on vähe arenenud, seetõttu kasutatakse põldude väetamiseks mineraalväetiste kõrval ka kala.

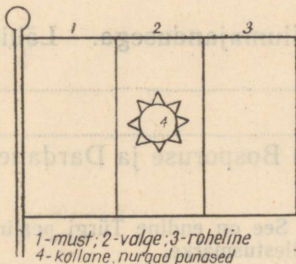
5. Kirjelda joonis 33 põhjal Jaapani looduslike tingimuste ja majandusharude vahelisi seoseid.

Afganistan. Iraan.

1. Kirjelda Afganistani asukohta. Tähistä ta kontuurkaardil. Afganistani pindala on Rahvaarv Pealinn
2. Jutusta kaartide põhjal Afganistani looduslikest tingimustest.
3. Afganistani elanikud tegelevad
4. Iraani pindala Rahvaarv Pealinn
5. Koosta Iraani looduslike tingimuste iseloomustus.
6. Iraani tähtsaim loodusvara on

Iraan on põllumajanduslik maa. Sooja ja pika suve tõttu kasvatatakse orgudes puuvilju, viinamarju, teed ja tubakat. Kuivadel poolkõrbelistel aladel tegeldakse rändkarjandusega. Käsitöö toodetest on tähelepanuväärsed mitmesugused vaibad.

1-must; 2-valge; 3-roheline
4-kollane, nurgad punased

Lipp heleroheline, joonis valge

Iraak. Saudi-Araabia.

1. Iraak asub madalikul. Teda läbistavad jõed.

Iraagi pindala on Rahvaarv Pealinn

2. Iseloomusta kaardi järgi Iraagi loodust. Tema loodusrikkuseks on

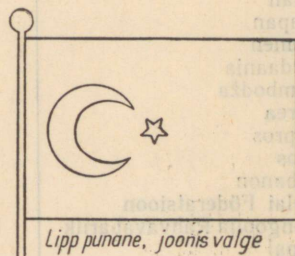
3. Saudi Araabia asub Märgi kontuurkaardile ta piirid.

Pindala on Rahvaarv Pealinn

4. Koosta Saudi-Araabia kliima ja taimkatte iseloomustus. Siinseks loodusrikkuseks on

Rahva tegevusalaks

Türgi.

Lipp punane, joonis valge

Pindala on Rahvaarv

Pealinn

1. Märgi kontuurkaardile Türgi pealinn,
2. Millised looduslikud tingimused on Türgis?

3. Märgi kontuurkaardile Türgi maavarad.

4. Türgi elanikkonnast tegeleb enamus põllumajandusega. Lähistroopilise kliimaga rannikualadel

Kõrbelistel mägiadel

5. Määra kaardi järgi, missugune tähtsus on Bosporuse ja Dardanelide väinal.

Türgis asub ajaloolise minevikuga linn Istanbul. See on endine Türgi pealinn ja sadam. Linnas on palju muistse idamaa arhitektuuri mälestusmärke.

6. Kasuta töövihiku lõpul olevaid andmeid ja märgi kontuurkaardile veel märkimata jäänud Aasia maade nimed ja nende pealinnad.

Arvulisi andmeid.

Aasia riigid.

Riigi nimetus	Pindala tuhandetes km ² -tes	Elanike arv miljonites	Pealinn või administratiivne keskus	Pealinna elanike arv tuhandetes
Aden	300	0,8	Aden	99
Afganistan	655	12	Kabul	310
Birma	678	20,3	Ranguun	822
Filipiinid	299,4	23,1	Quezon City	—
Hiiina	9600	652	Peking	5400
Iisrael	14	9	Tel Aviv	363
India	3289	392,4	Dehli (koos Uus-Dehliga)	1200
Indoneesia	1900	86,9	Džakarta	1900
Iraak	444,4	6,5	Bagdad	552
Iraan	1639	19,7	Teheran	1500
Jaapan	372	92	Tokio	9000
Jeemen	195	5	Sana	50
Jordaania	96,5	1,5	Amman	170
Kambodža	181	4,8	Pnom Penh	500
Korea	221	30	Phõnjan	500
Küpros	9,3	0,5	Nikosia	40
Laos	237	2	Vientjan	30
Liibanon	10,4	1,5	Beirut	400
Malai Föderatsioon	131	6,4	Kuala Lumpur	315
Mongoolia Rahvavabariik	1531	0,9	Ulan-Bator	umb. 156
Nepal	140	8,4	Katmandu	109
Pakistan	944,8	85,6	Karatši	1500
Saudi-Araabia	1600	7	Er-Riad	100
Süüria	181,3	4,1	Damaskus	400
Tai	514	24	Bangkok	1300
Tseilon	65,6	9,2	Colombo	425
Türgi	767,1	25,5	Ankara	453
Vietnam	328	26	Hanoi	500

5 kop.

A-23916

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00358028 1